

ג. האוכל שלישי-לטומאה של חולין – לר' אליעזר, נעשה גופו שלישי, שהאוכל כמאכל. לר' יהושע, נעשה גופו שני לקודש. ופרש רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן, שמדובר דוקא בחולין שנעשו על טהרת תרומה, שטהרתה נחשבת כטומאה כלפי קודש, הלכך אנו דנים אותו כאילו אכל קודש שני, שנעשה גופו שני. ולענין תרומה – מותר במגעה, ומ"מ נפסל גופו מלאכול בתרומה, (שלענין זה נעשה אוכל כנאכל, להיות שלישי. עולא). אבל בחולין שנעשו על טהרת הקודש – לא נעשה גופו שני. ואף אפשר שאין קים כלל שלישי בחולין שנעשו עטה"ק, ומחלוקת תנאים בדבר. וכעין זה אמר ר' יצחק בר שמואל בר מרתא, שהאוכל שלישי של חולין שנעשה עטה"ק – טהור לאכול קדשים. (וכ"ש תרומה. תוהרא"ש. וכ"מ בתוס'. ודבריו ייתכנו הן לר' אליעזר הן לר' יהושע, שסובר ששניהם לא דיברו אלא בחולין שנעשו על טהרת תרומה. עפ"י תוס'. וע' מהרש"א מהדו"ב ובלשון התורא"ש). ואילו ר' אסי בשם ר' יוחנן בשם ר' ינאי אמר, שהוא הדין באוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקדש – נעשה גופו שני לקדש. (וכן דעת עולא – לפי הפירוש השני שברש"י. וכן לפרוש התוס' בד"ה האוכל שלישי וד"ה בחולין).

ד. האוכל שלישי של תרומה – דינו כאוכל חולין שנעשו על טהרת התרומה, שמותר בנגיעת תרומה אך אסור לאכלה. (ר' יונתן בשם רבי).

דפים לד – לה

- סד. א. האם מותר לאכול מאכל שלישי של חולין, שמעורבת בו תרומה?
ב. האם מותר לאכול אכלין טמאים שעל ידיהם יטמא גופו של האוכל?
ג. בגדי אוכלי תרומה – מה דינם לגבי אוכלי קודש? בגדי עם הארץ – מה דינם אצל הפרושים?
ד. האם מותר להגיע תרומה באכל של קודש?
ה. רביעי לקודש – מעלה דרבנן היא או מדאורייתא?
ו. אכל שלישי של חולין – האם הוא מטמא קודש?
א. שנינו, מאכל שלישי נאכל בנויד הדמע (= מרק שיש בו תבליני תרומה). ופרשו (אליבא דעולא), שמדובר כאשר אין כזית תרומה בכדי אכילת פרס.
לפי הפירוש הראשון המובא ברש"י (שדוחהו), וכן נקטו בתוס' לעיקר, מדובר בחולין שנעשו על טהרת תרומה. ואעפ"י שהאוכל מאכל שלישי נפסל מלאכול בתרומה, כאן לא גזרו, הואיל ואין בתרומה כזית. (ואעפ"י שחצי שיעור אסור בכל מקום, כאן שהוא איסור דרבנן וגם ע"י תערובת – לא גזרו. רש"י ומהר"ץ חיות בבאור דהתוס'. וע"ע שו"ת דובב מישרים ח"א מט; קיא, א).
אבל לפירוש שנקט רש"י לעיקר, אין מותר אלא בחולין גרידא, שלא נעשו על טהרת תרומה. (ואין בו טומאת-שלישי כלל, לכך מותר לאכלו. ואעפ"י שמעורבת בו מעט תרומה, לא נטמא המאכל כלל).
ב. מרש"י משמע שנקט שאסור לאכול מאכל טמא משום שעל ידי כך יטמא גופו, (וטומאת גויה אסורה למ"ד דאורייתא ולמ"ד מדרבנן). ואילו התוס' ושאר ראשונים חולקים, שאין איסור בדבר אלא אם בא לאכול תרומה או קדש, או ברגל.

ג. בגדי אוכלי תרומה הרי הם כטמאים טומאת מדרס (-) אב הטומאה, לטמא אדם) לאוכלי קודש, ששמירת תרומה אינה מספקת לקודש, וכאילו אינם שמורים, ושמא ישבה עליהם אשתו נדה. בגדי עם הארץ - מדרס לפרושין (= האוכלין חולין בטהרה). (הטעם, שאינם שמורים כל הצורך, ושמא ישבה עליהם אשתו נדה. אבל עם-הארץ עצמו, אף כי גזרו על מעינותיו שהם טמאים כבזב, לא גזרו עליו שיעשה מדרס או יטמא בהיסט, שאין גזורים גזרה על הציבור כשאין רובו יכול לעמוד בה. עפ"י תוס'. ויש חולקים וסוברים שעם הארץ עושה מדרס. ר"ת, מובא בתורא"ש).

ד. דעת ר' יצחק בר שמואל בר מרתא, טהרת תרומה, בין בבגדים בין בפירות - טומאה היא אצל קדש, ואסור להגיע תרומה טהורה בקודש. (עפ"י תוס'. אא"כ נשמרה על טהרת הקדש). ואולם לרבא אין אומרים כן אלא במדרסות, שיש בהם חשש מצוי, שמא ישבה נדה עליהם, אבל בפירות תרומה אין אומרים בהם טהרתם כטומאה אצל קודש. (עתורא"ש שהקשה הלא נחלקו בענין זה תנאים במסכת טהרות. וע' מהרש"א מהדו"ב. וע' ע' בחדושי הנצי"ב שהראה שהיו להן נוסחאות במשנת טהרות).

ה. רש"י פרש שרביעי בקודש - מעלה דרבנן היא. והתוס' ועוד ראשונים חולקים, דמדאורייתא הוא.

ו. נחלקו תנאים האם יש שלישי-לטומאה בחולין רגילים, (ר' עקיבא וחכמים). וכן נחלקו אם יש שלישי בחולין שנעשו על טהרת הקודש (ע' לעיל לג). גם לשיטות שיש בהם שלישי, נחלקו תנאים אם דינם כתרומה, שאינם יכולים לעשות רביעי, אלא השלישי פסול ואינו מטמא. (ר"א בר' צדוק). ור' יצחק הוסיף שאין אותם חולין עושים רביעי בקודש, שאין עושה רביעי בקודש אלא קודש מקודש. (הלכך האוכלם, כשר לאכול קודש. וכן אם נגעו אותם אכלין בקודש - אינו נפסל. ונפקא מינה בטומאתם - שאין להקדישם קדושת הגוף. ע' תד"ה האוכל. וכן יש סוברים שאסור לאכול חולין שנעשו על טהרת הקדש כשהם שלישי - ע' לעיל ב: ובחדושי הנצי"ב ובגליונות קה"י ובשלמי שמעון כאן. וע' רש"י להלן לו: ד"ה ואפילו, ובחדושי בית מאיר שם. כמה מן הראשונים מפרשים דברי ר' יצחק כדעת התנאים שחולין שנעשו עטה"ק אין בהם שלישי כלל. ערמב"ן ורשב"א ור"ן. וכן פרש הרמב"ם. ע' בכס"מ יא, יב; חדושי הנצי"ב; חזו"א - ריד), ולדעת התנאים האחרת (במשנת טהרות ב,ו), חולין שנעשו עטה"ק דינם כקודש ויכולים לפסול את הקודש במגע, להיותו רביעי.

דפים לה - לו

סה. האם הדברים דלהלן מכשירים את הבשר / האכל לקבל טומאה?

א. שחיטה.

ב. דם שחיטה.

ג. דם חללים (= הריגה).

ד. דם המת.

ה. דם מגפה (= מכה).